

N:o 21.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 4 mars 1903.
— — — — Andra Kammaren den 4 — —

*Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af väckt motion
om ändring af 15 kap. 2 § giftermålsbalken.*

(Lagutskottets utlåtande n:o 13.)

Till Konungen.

Vid innevarande års riksdag har enskild motionär väckt förslag om sådan ändring af 15 kap. 2 § giftermålsbalken, att, då makar, som lagligen skiljas till säng och säte, äro båda till skillnaden vållande samt lika fallna att förese boet och barnen, mannens företrädesrätt att få detta uppdrag sig anförtrödt skulle upphöra.

Det stadgande, hvori motionären föreslagit ändring, är ett naturligt uttryck af 1734 års lags uppfattning, att, så länge äktenskapet ej blifvit fullständigt upplöst, mannen principiellt är den, hvilken bestämmanderätten öfver familjens och boets angelägenheter tillkommer. Mindre torde det öfverensstämma med nutidens allmänna åskådning, särskildt sedan genom efter hand vidtagna lagändringar hustrun bereds en i förmögenhetsrättsligt hänseende friare och mera själfständig ställning inom äktenskapet. Om två makar, hvilka båda vållat skillnaden, äro lika lämpliga för vården om boet och barnen, synes för nutida uppfattning mest rättvist att efter andra sig företeende omständigheter afgöra, åt vilkendera maken denna vård skall anförtrös.

Behovvet af den föreslagna lagändringen torde ej heller böra underskattas på den grund, att omförmälda bestämmelse endast undantagsvis skulle komma i tillämpning. Visserligen kan det synas, att så borde vara förhållandet, enär mannens företrädesrätt att förese boet och barnen ju är stadgad endast för det fall, att, då båda makarna äro till skillnaden vållande, de äro för uppdraget lika lämpliga, samt de fall väl torde vara ganska sällsynta, då icke en eller annan omständighet gör den ena eller andra maken mera lämplig i ifrågavarande afseende. Med stadgandets nuvarande lydelse kan det emellertid vara föremål för tvekan, om domaren äger ingå i pröfning af alla omständigheter, som hafva betydelse för frågans rätta bedömande, och särskildt huruvida det låter sig göra att tillerkänna den ena maken vården af ett barn och den andra vården af ett annat. Rättspraxis lär hafva att uppvisa icke så få tillfällen, då domare ansett sig vara på grund af berörda lagbud förpliktade att tillerkänna mannen vården af boet och alla barnen, ehuru vid en obunden pröfning utgången säkerligen blifvit en annan. Stadgandet erhåller dessutom ökad betydelse därigenom, att det plägat analogivis tillämpas å makar, som blifvit slutligen skilda.

Förutom makarnas personliga egenskaper höra barnens ålder och kön till de omständigheter, som i första hand böra läggas till grund för rättens bedömande af hithörande spörsmål. Riksdagen har emellertid icke ansett behöfligt, att några dylika omständigheter till ledning för domarens omdöme särskildt omförmälas i lagen, då man härvid i allt fall icke torde kunna komma längre än till ett angifvande af några exempel å de förhållanden, hvilka vid afgörandet af en dylik fråga själfklart komma under öfvervägande.

Af ofvan anförda skäl har Riksdagen för sin del antagit följande

Lag

om ändrad lydelse af 15 kap. 2 § giftermålsbalken.

Härigenom förordnas, att 15 kap. 2 § giftermålsbalken skall erhålla följande ändrade lydelse:

Nu äro de bägge till skillnaden vållande; då äger den boet och barnen förese, som bäst därtill fallen är, och den andre njute däraf till nödigt uppehälle, efter ty boet tål, och domaren pröfvar. Äro de

lika därtill fallne, skilje då domaren dem emellan, efter ty som skäligt pröfvas. Är det ingendera; nämne då domaren tvenne goda män, som barnen och egendomen vårda, och låte mannen och hustrun med barnen däraf underhåll få.

Stockholm den 4 mars 1903.

Med undersåtlig vörndnad.
